

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในจังหวัดสงขลา มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่รับนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในปี 2541 - 2543 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 139 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสำมะโน (census) คือ โรงเรียนทุกโรงเรียนที่รับนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในปี 2541-2543 จำนวน 139 โรงเรียน โดยกำหนดให้ ประธานคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน เป็นผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน

2. แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเกณฑ์ประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ของกรมอนามัย (2544) ประกอบด้วยการรับรู้ประโยชน์การดำเนินงานใน 5 ด้าน คือ การกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพ การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน การค้นหาและกำหนดปัญหาสุขภาพ การจัดทำแผนงาน/โครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ และการดำเนินงานตามแผนและการติดตามผล รวมข้อคำถาม จำนวน 22 ข้อ ลักษณะคำตอบ มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มาก ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

3. แบบสอบถามแรงจูงใจในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริทซ์เบิร์ก (Herzberg, 1989) ซึ่งแบ่งเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย นโยบายและการบริหารจัดการ ลักษณะงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความรับผิดชอบ สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การนิเทศงาน และความสำเร็จของงาน รวมข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 24 ข้อ ลักษณะคำตอบแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

ข้อคำถามที่มีความหมายด้านบวก

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ข้อคำถามที่มีความหมายด้านลบ

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 2 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

4. แบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดขั้นตอนการมีส่วนร่วมของ อคิน (2527) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน ร่วมในการดำเนินงาน และร่วมในการประเมินผล รวมข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

น้อย ให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด/ไม่มีส่วนร่วม ให้ 1 คะแนน

5. แบบสอบถามการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เกณฑ์การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัย (2544) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

5.1 การกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

5.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ

5.3 การค้นหาและกำหนดปัญหาสุขภาพ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ

5.4 การจัดทำแผนงาน / โครงการด้านส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ

5.5 การดำเนินงานตามแผนและการติดตามผล ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 3 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 22 ข้อ ลักษณะคำตอบแต่ละข้อคำถามให้เลือกตอบ 2 ข้อ คือ

ปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน

ไม่ปฏิบัติ ให้ 0 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงของเนื้อหา (content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 5 ส่วน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ และโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปหาความเชื่อมั่น

2. การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขด้านความตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้แล้ว นำไปทดลองใช้กับประธานคณะกรรมการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในจังหวัดพัทลุง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการดำเนินงานของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยใช้สูตรของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson : KR - 20) (เพชรน้อย, ศิริพร และ ทักษิณี, 2535)

$$r = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum piqi}{\sigma_r^2} \right]$$

r	=	สัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้
pi	=	สัดส่วนของผู้ที่ตอบรายการที่ i ถูกต้อง
qi	=	สัดส่วนของผู้ที่ตอบรายการที่ i ไม่ถูกต้อง
σ_r^2	=	ค่าความแปรปรวนของคะแนนจากทุกข้อคำถาม
N	=	จำนวนข้อคำถามทั้งหมด

ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91

2.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการรับรู้ แรงจูงใจ และ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha method) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 , 0.86 และ 0.95 ตามลำดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล จากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา และ ผู้อำนวยการโรงเรียนเป้าหมาย ทุกโรงเรียน
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือที่ได้รับอนุญาตแล้วถึงผู้อำนวยการโรงเรียนทุกโรงเรียน เพื่อส่งต่อให้ประธานคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน พร้อมแบบสอบถาม และ กำหนดส่งแบบสอบถามคืน
3. ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามที่โรงเรียนด้วยตนเอง หลังจากเลยกำหนดส่งแล้ว
4. ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถาม การศึกษาครั้งนี้ ได้รับแบบสอบถามที่ข้อมูลครบถ้วน สมบูรณ์ จำนวน 138 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.3
5. ผู้วิจัยนำมาลงรหัส เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านการรับรู้ แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ กับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ด้วยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

2. วิเคราะห์ค่าอำนาจการทำนายของปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยการรับรู้ แรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ กับการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ในจังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (stepwise multiple regression analysis)